

ผลลัพธ์การเรียนรู้การบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน
วิชาการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 27
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี

ปานเพชร สกุลคู พย.ม.*
ศิริลักษณ์ อู่ยเจริญ พย.ม.*
ศิริอร ช้อย่น พย.ม.*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้การบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 27 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี โดยผู้ร่วมให้ข้อมูลประกอบด้วยนักศึกษาซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่ม 24 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คน จำนวนทั้งสิ้น 48 คน เลือกแบบเฉพาะเจาะจง กระบวนการเก็บข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แก่นสาระ

ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ มีส่วนช่วยในการส่งเสริมให้นักศึกษามีการพัฒนาทักษะด้านการประยุกต์ใช้ความรู้แนวคิดการดูแลผู้สูงอายุสู่การปฏิบัติในสถานการณ์จริง ทักษะด้านการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ทักษะด้านการสืบค้นข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือ ทักษะด้านการสื่อสารที่ทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชน และทักษะด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยมีการปรับเจตคติคือมองผู้สูงอายุในเชิงบวกและมีคุณค่า

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย การนำการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนไปใช้ควรมีการอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจถึงบทบาทตนเอง รวมถึงผู้สอนที่ต้องเพิ่มบทบาทด้านการสนับสนุน และช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ จึงจะทำให้ นักศึกษามีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่รายวิชากำหนด

คำสำคัญ: การบูรณาการบริการวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพยาบาลผู้สูงอายุ

Learning Outcomes of the Integration between the Academic Services and Teaching and learning in Gerontological Nursing Course of 2nd Year Nursing Student, Class 27, Borommarajonani College of Nursing, Udon Thani

Panphet Sakulkoo M.N.S*

Siriluk Ouichareon M.N.S*

Siriorn Khoyun M.N.S*

Abstract

This qualitative research aimed to study the learning outcomes of integration between the academic services and teaching and learning in Gerontological nursing course of 2nd year nursing students, class 27, Borommarajonani College of nursing, Udon Thani. The forty–eight participants were selected by a purposive sampling from 24 student groups, two representatives per each group. Data were collected using a semi–structured interview method. Data were analyzed using a thematic analysis technique.

The findings showed that the integration of academic services with teaching and learning in Gerontological nursing course encouraged students to develop their skills including the application of knowledge of elderly care concepts into the real situations practice, problem–solving, teamwork, analytical and thinking, information searching through the reliable information technology, communication creating a networking with the community and attitude and ethical. The student's attitudes to the elderly were adjusted to a positive and valuable viewpoint.

This study suggested that the implementation of the integration of academic services with teaching and learning, in order to gain the learning outcomes as specified in the course, not only the students should be explained to understand their roles but also the teacher need to increase their supporting role and help regularly.

Keywords: Academic services integration, Teaching and learning, Gerontological Nursing

* Registered Nurse (Professional Level), Department of Adult and Elderly Nursing, Borommarajonani College of Nursing, Udon Thani

บทนำ

จากสถานการณ์ทั่วโลกพบว่าต้องเผชิญหน้ากับการเพิ่มของประชากรสูงอายุที่มีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากอัตราการเกิดที่ลดลง ประชากรมีอายุยืนมากขึ้น จากความก้าวหน้าทางการแพทย์และการสาธารณสุข ในปี ค.ศ. 2018 มีประชากรจำนวน 7,633 ล้านคน โดยมีประชากรผู้สูงอายุ จำนวน 990 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละสิบสามของประชากรทั้งหมด และประชากรผู้สูงอายุในภูมิภาคอาเซียน มีจำนวน 67 ล้านคนจาก ประชากรทั้งหมด 654 ล้านคน คิดเป็นร้อยละสิบของประชากร ซึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พบว่าสิงคโปร์ มีสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุถึง ร้อยละ 20 รองลงมาได้แก่ ประเทศไทย ร้อยละ 18 เวียดนาม ร้อยละ และมาเลเซีย ร้อยละ 10 ตามลำดับ¹

ในปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทยมีประชากรทั้งหมด หกสิบล้านคน ซึ่งไม่รวมกับแรงงานต่างชาติ มีจำนวนผู้สูงอายุทั้งสิ้นประมาณ 12 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 18 ของประชากรทั้งหมด สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว มีการคาดการณ์ว่าจำนวนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 35 ของประชากรทั้งหมด ในปี 2593 ส่งผลให้ประเทศไทยกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด² จังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด 10 จังหวัดแรก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครราชสีมา เชียงใหม่ ขอนแก่น อุบลราชธานี นครศรีธรรมราชบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ อุดรธานี และนนทบุรีตามลำดับ³ ซึ่งส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการบริการสุขภาพ การบริหารงบประมาณ และการให้บริการด้านสังคม

ปัญหาด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ มีสาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงในด้านสรีระร่างกาย จิตใจและสังคม โดยการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเกิดจากความเสื่อมตามธรรมชาติและมีปัจจัยเสริมให้เกิดความเสื่อมเพิ่มขึ้นจากพฤติกรรมสุขภาพในอดีต เช่น การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา หรือการบริโภคอาหารที่มีรสหวานมันเค็ม หรืออาหารที่มีแป้งหรือน้ำมันเป็นส่วนประกอบหลัก ส่งผลให้การทำงานของร่างกายลดลง เสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรังต่างๆ (Non-Communicable Diseases, NCDs) เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคอ้วน เป็นต้น สอดคล้องกับการ

รายงานสุขภาพของผู้สูงอายุ พบว่า ร้อยละ 70 ของผู้สูงอายุเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังอย่างน้อยหนึ่งโรค⁴ ในขณะที่เดียวกันกับที่ผู้สูงอายุในประเทศไทยเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังถึง ร้อยละ 54.9 ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบสุขภาพของประเทศ⁵ นอกจากนี้ ยังพบว่า ภาวะสุขภาพจิตและสังคมของผู้สูงอายุ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยมีปัจจัยส่งเสริมคือความเครียด ภาวะเศรษฐกิจ การสูญเสียคู่ชีวิต ความสามารถในการทำหน้าที่ของร่างกาย หรือการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันลดลง ส่งผลให้คุณภาพของผู้สูงอายุลดลงด้วยดังนั้นการดูแลผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครธวัชบุรี ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาภายใต้สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตพยาบาลวิชาชีพ การให้บริการวิชาการแก่สังคม และการวิจัย ในการจัดการเรียนการสอน มีการมุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถตอบสนองความต้องการของหน่วยงานและชุมชนได้อย่างแท้จริง และจากตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และให้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพร่วมกับมาตราที่ 24 (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็นและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง^{6,7} ทางวิทยาลัยจึงได้มีการนำการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการมาใช้ในรายวิชาการพยาบาล การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้เป็นการผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ ภายใต้ความสมบูรณ์และการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง มีการปลูกฝังด้านจริยธรรม คุณธรรมและคุณลักษณะพึงประสงค์ในการเรียนการสอนแต่ละรายวิชา รวมถึงมีส่วนช่วยในการสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ให้เกิดสมรรถนะ ในด้านความรู้และการปฏิบัติ ตลอดจนการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ⁸ โดยวิทยาลัยฯ จัดมีการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนในเขตตำบลหนองไผ่ อำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัยซึ่งรับผิดชอบในรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการดูแลผู้สูงอายุ มีเจตคติที่ดีและมีทักษะในการประเมินภาวะสุขภาพผู้สูงอายุรวมถึงการดูแลผู้สูงอายุ จึงจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ กับการบริการวิชาการมาใช้ในการเสริมสร้างแนวคิด ทักษะ และทักษะของนักศึกษาในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้กับนักศึกษาก่อนลงฝึกภาคปฏิบัติ และจากการลงพื้นที่เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ พบว่า ผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพโดยส่วนใหญ่เป็นโรคเรื้อรัง ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน ไ้ไขมันในเส้นเลือดสูง ข้อเข่าเสื่อม และปวดตามกล้ามเนื้อ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต ทางวิทยาลัยฯ จึงจัดโครงการบริการวิชาการร่วมกับการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ มีคณาจารย์ ร่วมกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในหน่วยบริการสุขภาพ หน่วยงานการปกครองและชุมชนดำเนินงานร่วมกัน มีการทบทวนวรรณกรรมและประชุมทีมอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และชุมชน เพื่อหาแนวทางในการดูแลผู้สูงอายุ และแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินสุขภาพและดูแลผู้สูงอายุในชุมชนได้อย่างแท้จริง

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีการศึกษาผลลัพธ์การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในรายวิชาการพยาบาลชุมชนและการพยาบาลผู้ใหญ่ ซึ่งพบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการต้องคำนึงถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับนักศึกษา ที่มีความแตกต่างกันในแต่ละรายวิชา จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นที่จะต้องให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับวิธีการที่สามารถสนับสนุนในการเรียนรู้ของนักศึกษาในสถานการณ์จริงในด้านการเตรียมผู้สูงอายุ ชุมชน ผู้สอน ผู้เรียน และวิธีการประเมิน ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้ของการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุตามการรับรู้ของนักศึกษาว่าสามารถส่งเสริมให้นักศึกษามีผลการเรียนรู้ที่มุ่งหวังตามรายวิชา ได้แก่

- 1) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม นักศึกษาสามารถแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจในผู้สูงอายุ รวมถึงการ

- ปกป้องสิทธิของผู้สูงอายุ
- 2) ด้านความรู้ นักศึกษาควรมีความรู้ ความเข้าใจในสาระสำคัญของการพยาบาลผู้สูงอายุ
- 3) ทักษะทางปัญญา นักศึกษาควรมีความตระหนักรู้ในศักยภาพและจุดอ่อนของตนเองเพื่อนำไปพัฒนาตนเองให้สามารถปฏิบัติหรือแสวงหาความรู้ได้
- 4) ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและหน้าที่ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้สูงอายุ และ
- 5) ทักษะการวิเคราะห์การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาล การนำเสนอและการสื่อสารในการดูแลผู้สูงอายุ รวมถึงนำผลที่ได้มาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และส่งผลให้นักศึกษาเกิดองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้จากการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 27 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์

วิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาผลลัพธ์การเรียนรู้จากการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 27 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์

งานวิจัยนี้ได้รับความเห็นชอบให้ดำเนินการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีอุตรดิตถ์ เลขที่อ้างอิง IRB BCNU 0411/015/2563 และมีการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นนักศึกษา ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดงานวิจัยแก่นักศึกษาเพื่อการตัดสินใจเข้าร่วมในงานวิจัยได้อย่างอิสระ โดยไม่มีผลต่อคะแนนหรือผลการเรียนในรายวิชาทั้งในปัจจุบันและอนาคต

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูล และระยะเวลาศึกษา ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 27 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ จำนวน

188 คน กำลังศึกษาในรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุใน ปีการศึกษา 2562 ภาคการศึกษาที่ 2 ซึ่งถูกแบ่ง เป็นกลุ่มละ 11-12 คน รวมจำนวน 24 กลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษาคือ ตัวแทนกลุ่มนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 27 ที่สมัครใจเข้าร่วมวิจัย กลุ่มละ 2 คน รวม จำนวนทั้งสิ้น 48 คน กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลจนเกิดการ อิ่มตัวของข้อมูล สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purpo- sive sampling) ดำเนินการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ถึง มกราคม พ.ศ. 2563

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

1. รูปแบบการบูรณาการการจัดการเรียนการสอน กับบริการวิชาการโดยพัฒนาแนวคิดจากระบบประกัน คุณภาพการศึกษาการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการร่วม โครงการในการบูรณาการวิชาการแก่ผู้สูงอายุในโครงการ พัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่การสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ โดย การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในกิจกรรมการบริการ วิชาการเพื่อชุมชน สังคม สู่การพัฒนาผลการเรียนรู้ของ นักศึกษา โดยมีการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญใน การดูแลผู้สูงอายุ และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียน การสอนจำนวน 3 คน และปรับรูปแบบเพิ่มเติมจากข้อเสนอแนะ ประกอบด้วยกิจกรรมที่มาจากโครงการบริการ วิชาการของวิทยาลัยในระดับตำบล และนักศึกษาโดย เหยินโครงการย่อยที่สอดคล้องกับโครงการบริการวิชาการ ของวิทยาลัย พร้อมเข้าร่วมกิจกรรมการประเมินสุขภาพ ผู้สูงอายุ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล กำหนดกิจกรรม การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุร่วมกับชุมชน ดำเนินกิจกรรม และประเมินผล และได้รับการประเมินผลการเรียนรู้ตาม สภาพจริงที่เกิด ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม คือ ธันวาคม พ.ศ. 2562

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) เกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ระหว่างการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับบริการ วิชาการ ประกอบด้วยด้านจริยธรรมและเจตคติ ด้านความ รู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ ทักษะทางปัญญา ทักษะด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดการ

เรียนการสอนร่วมกับการบูรณาการบริการวิชาการใน รายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ โดยมีการตรวจสอบคุณภาพ จากผู้เชี่ยวชาญในการดูแลผู้สูงอายุ และผู้เชี่ยวชาญด้าน การจัดการเรียนการสอนจำนวน 3 คน และนำมาหาค่า ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) นำข้อคะแนนที่เท่ากับ 1 และข้อ คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 0.67 มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3. แบบสอบถามปลายเปิดในประเด็นการรับรู้ของ นักศึกษาเรื่องการดูแลผู้สูงอายุ การนำทักษะลงไปปฏิบัติ ข้อดีและข้อเสียในการเรียนแบบบูรณาการ การเรียนรู้ที่เกิด จากกระบวนการมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม กระบวนการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการเรียนการสอน ร่วมกับการบูรณาการวิชาการโดยมีการตรวจสอบคุณภาพ จากผู้เชี่ยวชาญในการดูแลผู้สูงอายุ และผู้เชี่ยวชาญด้าน การจัดการเรียนการสอนจำนวน 3 คน และปรับตามข้อ เสนอแนะ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ร่วมวางแผนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา การพยาบาลผู้สูงอายุกับงานบริการวิชาการโดยประสาน งานกับผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่การ สร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วมของภาคี เครือข่าย กิจกรรมการบริการวิชาการเพื่อชุมชนสังคมสู่ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาและการวิจัย

2. ประชุมอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ ผู้สอน เพื่อวางแผนในการจัดกิจกรรมบูรณาการวิชาการ กับการเรียนการสอน พร้อมจัดทำ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ. 3)

3. ประสานชุมชนและเตรียมพื้นที่โดยเลือกพื้นที่ เพื่อศึกษาชุมชนสำหรับการเรียนรู้และรวบรวมข้อมูล คือ ชุมชนหนองตะไก่อ หมู่ที่ 4 ตำบลหนองไผ่ อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี

4. เตรียมผู้เรียนในด้านความรู้ที่ใช้ในการประเมิน ผู้สูงอายุในชุมชน การปรับทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลผู้สูง อายุและการมอบหมายประเด็นในการศึกษา

5. ลงพื้นที่จริงเพื่อรวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่ได้ รับมอบหมาย และร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นของสุขภาพที่

สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน กับอาจารย์ประจำกลุ่ม

6. คั้นข้อมูลสุขภาพของผู้สูงอายุให้กับชุมชน และร่วมกันหาแนวทางในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุร่วมกับชุมชน

7. นำเสนอร่างกิจกรรมและการดูแลผู้สูงอายุในชั้นเรียนก่อนนำไปปฏิบัติจริง และรับฟังข้อเสนอแนะจากอาจารย์ประจำกลุ่มและเจ้าหน้าที่สุขภาพ เจ้าหน้าที่ในชุมชน และตัวแทนของผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุ

8. ดำเนินกิจกรรมการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุร่วมกับโครงการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่การสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ในกิจกรรมของการบริการวิชาการเพื่อชุมชนสังคมสุขภาพพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาและการวิจัย

9. ร่วมประเมินผลโครงการ พร้อมนำเสนอแนวทางการสรุป ประเด็นของการมอบหมายงานให้ข้อมูลผลการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 27 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยและทำหน้าที่กระตุ้นการให้ข้อมูล มีการบันทึกเทปโดยขออนุญาตกลุ่มตัวอย่างก่อนการบันทึก ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 60-70 นาที เมื่อสัมภาษณ์เสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญและเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างเสนอข้อมูลเพิ่มเติมในกรณีที่ผู้วิจัยสรุปไม่ครบถ้วนเพื่อให้เกิดความถูกต้องและตรงกับข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้กระบวนการการวิเคราะห์แก่นสาระ (thematic analysis) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ 6 ขั้นตอน⁹ คือ

1. การทำความเข้าใจกับข้อมูล โดยเริ่มจากการถอดข้อความ จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ แบบคำต่อคำและจัดพิมพ์ข้อมูล ในรูปแบบไฟล์ข้อมูล ที่มีการกำหนดรหัสผ่านที่มีเพียงนักวิจัยที่สามารถเปิดอ่านข้อมูล

ได้ ผู้วิจัยอ่านข้อมูลหลาย ๆ ครั้งเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับข้อมูลและมองหาความหมายที่แสดงอยู่ในข้อความนั้น

2. การทำให้เกิดข้อมูลเบื้องต้น โดยการจำแนกข้อมูลออกเป็นหน่วยย่อย และใช้การกำหนดรหัสของข้อมูล โดยแต่ละหน่วยจะมีความหมายเฉพาะของตนเอง มีการเปรียบเทียบรหัสข้อมูลจากการที่กำหนดรหัสข้อมูลในชุดเดียวกันเพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้อง

3. การค้นหาแก่นสาระ มีการให้ความหมายของข้อมูล โดยการเชื่อมโยงเปรียบเทียบ มโนทัศน์ และให้ความหมายที่ปรากฏอยู่ในข้อความ ที่บ่งบอกถึงเรื่อง สาระเดียวกัน และมีการบูรณาการให้เป็นเรื่องราวโดยอาศัยความสัมพันธ์ของหัวข้อย่อยเป็นแนวทาง และมีการตรวจสอบข้อมูลเหล่านั้น ว่ามีความถูกต้องทุกประเด็นนำเสนอคือ

4. การตรวจสอบซ้ำแก่นสาระ นักวิจัยทั้งสามคนมีการประชุมร่วมกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นการทดสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์

5. การระบุและตั้งชื่อแก่นสาระ ผู้วิจัยนำเสนอข้อค้นพบ ที่แยกตามหมวดหมู่ของแก่นสาระพร้อมระบุชื่อมโนทัศน์ย่อยและหลัก

6. การจัดทำรายงานและมีการจัดแสดงข้อความ สั้นสนมโนทัศน์ย่อยและหลัก โดยใช้ข้อมูลจากคำพูดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย

นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 27 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี มีการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ในชุมชนหมู่ที่ 4 เขตตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี ซึ่งมีผู้สูงอายุจำนวนทั้งสิ้น 51 คน มีอายุตั้งแต่ 61-84 ปี อายุเฉลี่ยประมาณ 72.3 ปี มีโรคประจำตัว ได้แก่ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง มีอาการข้อเข่าเสื่อม และปวดตามร่างกาย

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมาจากการสรุปประเด็นการวิเคราะห์แก่นสาระที่แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้การบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลผู้สูง

อายุ ตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 27 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครธนา ผู้วิจัย นำเสนอผลการวิจัยตามแก่นสาระ (Theme) ดังนี้

แก่นสาระ 1 ด้านจริยธรรม และเจตคติในการดูแลผู้สูงอายุ

ด้านจริยธรรม เมื่อลงชุมชนเพื่อฝึกประเมินภาวะสุขภาพ และให้การดูแลผู้สูงอายุ นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับจริยธรรมในการดูแลผู้สูงอายุ ทั้งในเรื่องการแสดงความเคารพ การขออนุญาตในขณะที่ประเมินผู้สูงอายุ และตรวจร่างกาย

“หนูเคยคิดว่าเวลาตากับยายพูดอะไรเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ เพราะเป็นคนละวัยกับเรา แต่ตอนที่หนูได้ลงไปชุมชน และได้พูดคุยกับคุณตาที่เป็นเศษของหนูร่วมกับอาจารย์ ทำให้เห็นว่าคุณตาเฝ้ามองชีวิตได้กว้างมากเลยคะ บางอย่างหนูก็ไม่เคยรู้มาก่อนทั้งที่เป็นเรื่องของคนยุคใหม่” (นักศึกษา 2)

ด้านเจตคติในการดูแลผู้สูงอายุ นักศึกษามีการปรับเจตคติของตนเอง มีการมองผู้สูงอายุในเชิงบวก ไม่มองผู้สูงอายุเป็นภาระ มองผู้สูงอายุเป็นคนที่มีความค่าเหมือนคนวัยอื่นๆ

“ตอนที่เรียน หนูก็มองว่า ผู้สูงอายุ ก็คือคนแก่คนหนึ่ง ที่มีโรคประจำตัวต้องกินยาเป็นประจำแล้วก็สุขภาพไม่แข็งแรง แต่พอได้ลงไปประเมินสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน ทำให้หนูรู้ว่าคุณตามีความรู้มาก ๆ เลยนะคะ ตาสอนหนูเรื่องการ นำก้านมะพร้าวมาทำเป็นที่ออกกำลังกาย ซึ่งหนูลองทำแล้วดีมา ๆ เลยนะคะ” (นักศึกษา 15)

แก่นสาระ 2 ด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ

นักศึกษาส่วนใหญ่ รับรู้ตรงกันว่า ในการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการร่วมกับบริการวิชาการ โดยให้นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการประเมินภาวะสุขภาพ และการดูแลผู้สูงอายุ ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาวิชา ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ให้เป็นเรื่องเดียวกัน นอกจากนี้ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้อย่างลึกซึ้งในลักษณะที่เป็นองค์รวมจากการปฏิบัติจริง และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติได้

“ตอนที่เรียนภาคทฤษฎี หนูยังรู้สึกงง ๆ ในเรื่องของการประเมินภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ แต่เมื่อได้มาประเมินผู้สูงอายุจริง ๆ รู้สึกว่า หนูเข้าใจเพิ่มมากขึ้น มองภาพออกว่าหนูจะต้องถามผู้สูงอายุยังไง จัดสถานที่แบบไหน หรือว่าใช้เครื่องมืออะไรบ้างในการประเมินผู้สูงอายุ” (นักศึกษา 7)

“การลงชุมชนครั้งนี้ช่วยให้หนูเข้าใจถึงเหตุผลว่าการใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพผู้สูงอายุเป็นสิ่งที่สำคัญ ช่วยหาปัญหาหรือความต้องการ ของผู้สูงอายุได้ และเมื่อนำมาจัดโครงการแล้วก็ไปให้บริการกับผู้สูงอายุ ทำให้ช่วยให้หนูมองภาพออก และหนูคิดว่าน่าจะสามารถนำไปใช้เวลาฝึกปฏิบัติได้” (นักศึกษา 5)

แก่นสาระ 3 ทักษะทางปัญญา

การจัดการเรียนการสอนร่วมกับการบูรณาการวิชาการ สามารถพัฒนาทักษะทางปัญญาของนักศึกษาจากการ นำข้อมูล ที่มาจากการใช้แบบประเมินสุขภาพของผู้สูงอายุองค์รวม (Comprehensive Geriatric Assessment: CGA) และนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ เพื่อหาความต้องการหรือปัญหาที่พบ พร้อมกับนำความรู้ที่ได้จากการเรียนภาคทฤษฎี ร่วมกับ การนำกระบวนการแก้ปัญหา มาใช้ จึงสามารถให้การดูแลที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุและชุมชน

“การที่หนูได้มีโอกาสได้นำแบบประเมิน CGA มาประเมินภาวะผู้สูงอายุจริง และได้นำข้อมูลเข้ากลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ทำให้เรามองเห็นปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ และแนวทางในการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งกลุ่มหนูได้จัดการออกกำลังกายเพื่อลดปัญหาเข้าเสื่อมให้กับผู้สูงอายุ และเมื่อนำไปสอนให้กับคุณยายที่เป็นเศษตัวเอง ก็ได้ปรับทำออกกำลังกายให้เหมาะกับคุณยายได้” (นักศึกษา 28)

“ตอนที่ผมนำเสนอแนวทางในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุให้กับชุมชน ได้มีการซักถามเกี่ยวกับกิจกรรม ซึ่งกลุ่มผมช่วยกันตอบคำถาม และแสดงความคิดเห็นจนชุมชนเห็นด้วยกับกิจกรรมที่พวกผมวางแผนไว้ ผมรู้สึกภูมิใจมาก” (นักศึกษา 32)

แก่นสาระ 4 ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

การเรียนการสอนแบบบูรณาการช่วยพัฒนาทักษะการทำงานกันเป็นกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคนในกลุ่ม ประธานกลุ่มมีการมอบหมายงาน และมีการติดตาม ตลอดจนร่วมกันแก้ปัญหา ในระหว่างที่ดำเนินกิจกรรม ส่งผลให้บรรยากาศการทำงานในกลุ่มดี มีการเรียนรู้ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม และทำให้เกิดการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น

“ในกลุ่มหนู เพื่อนที่เป็นหัวหน้า มีการมอบหมายงานให้เพื่อนแต่ละคน ว่าต้องทำอะไร และมีการติดตามงาน และกำหนดเวลา ชัดเจน ทำให้เพื่อนบางคนที่ชอบทำงานไม่เสร็จ สามารถทำงานตามแผนที่กลุ่มวางไว้ได้ทันเวลา” (นักศึกษา 24)

“บรรยากาศในการทำงานกลุ่มดีมากค่ะ ทุกคนช่วยกันไม่มีใครเกี่ยงงาน แต่ก็จะมีบ้าง ที่เพื่อนบางคนส่งงานช้า แต่ก็มาช่วยกันก็ทำให้งานสำเร็จได้ค่ะ” (นักศึกษา 18)

“หนูรู้สึกว่าการทำงานเป็นกลุ่มในครั้งนี้ดีค่ะ หนูได้รับผิดชอบในเรื่องการจัดทำสื่อการสอนเรื่องการบริหารเวลาหนูคิดไม่ออกเลยคุยกับเพื่อน ๆ คุย เพื่อนก็ช่วยเสนอไอเดียออกมา แล้วก็ช่วยกันทำ” (นักศึกษา 36)

แก่นสาระ 5 ทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะ การสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมรับฟังข้อมูล นำเสนอข้อมูล ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย และมีความชัดเจน ตลอดจน สามารถค้นคว้าองค์ความรู้ และกิจกรรมที่ใช้ในการส่งเสริมภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนได้ ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือ

“หนูรู้จักฟังมากขึ้น และกล้าที่จะพูดคุยกับคุณตาคุณยาย ยิ่งพอใช้ภาษาอีสาน ทำให้หนูสามารถที่จะสื่อความหมาย ที่ชัดเจนมากขึ้น ผู้สูงอายุก็เข้าใจสิ่งที่หนูพูด” (นักศึกษา10)

“ปกติหนูหาข้อมูลจากอากู๋ค่ะ แต่เมื่อได้คุยกับอาจารย์.....ทำให้หนูรู้ว่าการเลือกข้อมูลที่น่าเชื่อถือแล้วเป็นยังไง ซึ่งหนูน่าจะเอาไปใช้ได้เวลาไปขึ้นบอร์ดค่ะ” (นักศึกษา 41)

แก่นสาระ 6 การจัดการเรียนการสอนร่วมกับการ

บูรณาการบริการวิชาการในรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ

การจัดการเรียนการสอนร่วมกับการบูรณาการบริการวิชาการเป็นการเรียนรู้ในการเชื่อมโยงความรู้ทางวิชาการเข้าสู่ทักษะการปฏิบัติภายใต้สถานการณ์จริง ซึ่งพฤติกรรมในการเรียนรู้ต้องอาศัยองค์ประกอบคือประสบการณ์ที่ได้ลงมือปฏิบัติและการเรียนรู้¹⁶ และการนำสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนแบบบูรณาการมาทำความเข้าใจและนำไปใช้จริงได้ รวมถึงการเกิดทัศนคติที่ดีในการให้การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ

“การที่หนูได้มาประเมินสุขภาพผู้สูงอายุจริงทำให้หนูได้เรียนรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุว่าเป็นคนที่มีคุณค่า น่านับถือค่ะ แล้วจริง ๆ คุณตาก็ทันสมัยนะคะมีเล่นไลน์กับหลาน ๆ บางอย่างหนูยังคิดว่าคุณตาน่าจะเข้าใจยาก แต่กลับกันคุณตาเข้าใจง่ายมากเลยคะ” (นักศึกษา20)

“การที่ผมได้มาทำกิจกรรมในการดูแลผู้สูงอายุ และประเมินภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ ผมได้มีการทบทวนวิธีการประเมินตามที่อาจารย์บอก รวมถึงวิธีในการทำกิจกรรม ช่วยให้ผมสามารถประเมินและให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรมได้ครบ พวกคุณตาคูณยายิ้มแล้วก็หัวเราะ ผมรู้สึกดีมาก เลยคิดว่าปีหน้าอาจารย์น่าจะจัดการสอนแบบนี้อีกครั้ง” (นักศึกษา 43)

วิจารณ์และสรุป

แก่นสาระ 1 ด้านจริยธรรม และเจตคติในการดูแลผู้สูงอายุ

การจัดการเรียนการสอน ร่วมกับการบูรณาการบริการวิชาการ เป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์จริง ร่วมกับการปรับเจตคติที่มีต่อตัวผู้สูงอายุ¹⁰ โดยนักศึกษาสามารถจำแนกแยกแยะความถูกต้องดีงามของปฏิบัติตัวเมื่อได้ประเมินภาวะสุขภาพโดยใช้แบบประเมิน CGA ที่มีการประเมินหลายระบบ ทั้งในเรื่องการแสดงความรัก การขออนุญาตในขณะที่ประเมินผู้สูงอายุ ผ่านการอภิปรายร่วมกับกลุ่ม รวมถึงข้อเสนอแนะที่ได้จากอาจารย์ประจำกลุ่ม นอกจากนี้การเรียนสอนแบบบูรณาการนี้ยังช่วยให้นักศึกษามีการปรับทัศนคติในเชิงบวกเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มองผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่ยังมีคุณค่า มีองค์ความรู้ที่นักศึกษาสามารถนำองค์ความรู้นั้นมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

แก่นสาระ 2 ด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาล ผู้สูงอายุ ผู้สอนใช้ทฤษฎีเป็นตัวอธิบายเนื้อหาพร้อมกับการยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่ได้มาจากสถานการณ์จริง แต่กลับพบว่า นักศึกษาไม่เข้าใจ และไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยมอบหมายให้นักศึกษารับผิดชอบผู้สูงอายุเป็นรายกรณี การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการนี้เป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้กับนักศึกษานักศึกษามีโอกาสการเรียนรู้จากสิ่งที่มองเห็น เข้าใจง่ายตรงกับความเป็นจริง และสามารถนำไปใช้ได้จริง ส่งผลให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ดีขึ้น และเรียนรู้ที่มีความหมายและรู้จักประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับการศึกษาของ มณฑา อุดมเลิศ และคณะ¹¹ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นสื่อ สามารถส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรดิตต์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 สูงขึ้น จากการที่นักศึกษาไปเรียนรู้จากสถานการณ์ที่เป็นจริง และได้ลงมือปฏิบัติ จึงทำให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้ ในด้านการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชนด้วยภูมิปัญญาไทยวิถีไทย

แก่นสาระ 3 ทักษะทางปัญญา

การจัดการเรียนการสอนร่วมกับการบูรณาการ วิชาการ สามารถพัฒนาทักษะทางปัญญาของนักศึกษา จากการนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ เพื่อหาความต้องการหรือปัญหาที่พบ พร้อมกับนำความรู้ที่ได้จากการเรียนภาคทฤษฎี ร่วมกับการนำกระบวนการแก้ไขปัญหา มาใช้ จึงสามารถให้การดูแลที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุและชุมชน นอกจากนี้ยังพบว่าความรู้ในปัจจุบันมีการขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว มีเรื่องใหม่ๆ เกิดขึ้น การจัดการเรียนการสอนร่วมกับการบูรณาการวิชาการนี้จะช่วยให้นักศึกษารู้จักที่จะตั้งคำถามและหาคำตอบโดยเลือกสาระที่สำคัญ สอดคล้องกับการศึกษาของ Kunteera Arsasri¹² การจัดการเรียนการสอนร่วมกับการบริการ วิชาการสามารถพัฒนาทักษะทางปัญญา โดยนักศึกษามีการพัฒนากระบวนการคิด การตั้งคำถามและการหาคำตอบอย่างเป็นระบบได้ มีการเชื่อมโยงเนื้อหาต่างๆ และ

นำไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงได้

แก่นสาระ 4 ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

การเรียนการสอนแบบบูรณาการ เป็นการเรียนการสอนที่มีการนำการทำงานเป็นทีมหรือเป็นกลุ่มเข้ามาเพื่อช่วยให้ การประเมินและดูแลสุขภาพผู้สูงอายุมี ประสิทธิภาพ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคนในกลุ่ม ช่วยในการส่งเสริมให้นักศึกษาแต่ละคนมีความรับผิดชอบ ตามที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้บรรยากาศการทำงาน ในกลุ่มดี เกิดการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบต่อเพิ่มมากขึ้น และส่งเสริมให้นักศึกษามี โอกาสใน การลงมือปฏิบัติเพิ่มขึ้น ทำให้ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบต่อเกิดการพัฒนา สอดคล้องกับการศึกษาของ สมจินดา ชมพูนุช และ วันเพ็ญ อินทร์แก้ว¹³ พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่สี่ที่ ลงทะเบียนเรียนวิชาปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรร มี สมรรถนะในเรื่องของภาวะผู้นำ การบริหารจัดการและการ ตัดสินใจ โดยมีการจัดการตนเองและงานที่ได้รับผิดชอบ อย่างเหมาะสม รวมถึงมีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ในระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ อาจารย์ผู้รับผิดชอบประจำกลุ่มจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาดำเนินงานร่วมกันวางแผนร่วมกัน มีการกำหนดถึง บทบาทความรับผิดชอบของแต่ละคน รวมถึงช่วยกัน แก้ไขปัญหา จึงทำให้กิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุบรรลุตาม วัตถุประสงค์

แก่นสาระ 5 ทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ

การจัดการเรียนการสอน ร่วมกับการบูรณาการ บริการวิชาการ เป็นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง เป็นการ จัดบรรยากาศในการเรียนรู้อย่างหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักศึกษา กล้าคิด กล้าทำ และกล้าที่จะแสดงออก รู้จักที่จะสื่อสาร กับผู้สูงอายุ คนในชุมชน อาจารย์และเพื่อนนักศึกษาโดย คำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล นอกจากนี้ การให้ ความรู้ ร่วมกับการสาธิต การดูแลผู้สูงอายุตามประเด็น ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุภายใต้การใช้ เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล^{14,15} นักศึกษาสามารถ พัฒนาทักษะตนเองโดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือใน

การค้นคว้าหาความรู้ รวมถึงรู้จักเลือกฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม มีความจำเป็นต้องพบอาจารย์ประจำกลุ่มเพื่ออภิปรายและขอข้อเสนอแนะในการเลือกข้อมูลหรือฐานข้อมูลบางประเด็นที่มีความละเอียดอ่อน

แก่นสาระ 6 การจัดการเรียนการสอนร่วมกับการบูรณาการบริการวิชาการในรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ ภายใต้งานเรียนรู้ในสถานการณ์จริง มีการปลูกฝังด้านจริยธรรม คุณธรรม และคุณลักษณะพึงประสงค์ ในการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา และมีส่วนช่วยในการสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ มีสมรรถนะทั้งทางวิชาการและทักษะการปฏิบัติ รวมถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น¹⁵ นอกจากนี้ยังพบว่า การบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนวิชาเป็นการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์จริง ส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลเกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนากระบวนการคิด การแก้ไขปัญหาการทำงานกลุ่ม พัฒนากะพื่อนำของตนเอง และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ส่งผลให้คุณภาพในการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น

การจัดการเรียนการสอนร่วมกับการบูรณาการวิชาการ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมในการพัฒนานักศึกษาให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามรายวิชาที่กำหนด การจัดการเรียนการสอนร่วมกับการบูรณาการวิชาการ ช่วยพัฒนานักศึกษาให้เกิดทักษะในการเรียนรู้จักคิดและตัดสินใจภายใต้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและรู้จักแก้ปัญหา รวมถึงรูปแบบของสัมพันธภาพของอาจารย์และนักศึกษาที่มีการปรับเปลี่ยนจากเป็นแค่ผู้สอนให้มีบทบาทรวมถึงการเป็นผู้สนับสนุน (Facilitator) และผู้ให้คำปรึกษา (consultant) และการเตรียมรูปแบบการจัดการเรียนการสอนร่วมกับการบูรณาการวิชาการที่สำคัญยิ่ง คือ การเลือกและเตรียมชุมชนที่ควรมีความสอดคล้องกับรายวิชาทางการพยาบาลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกันในด้านของนักศึกษาพบว่า การจัดการเรียนการสอนร่วมกับการบูรณาการวิชาการ ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีทั้งในด้านการเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับ ข้อมูลจากการค้นคว้าเพิ่มเติม หรือข้อมูลที่ได้จากอภิปรายในกลุ่มและ

ข้อเสนอแนะมาใช้ในการปฏิบัติในสถานการณ์จริงที่มีความเป็นรูปธรรม และเมื่อเกิดปัญหา รู้จักที่จะแก้ปัญหาโดยกระบวนการแก้ปัญหาและกระบวนการกลุ่ม และสิ่งสำคัญคือ การปรับทัศนคติของตนเองในเรื่องผู้สูงอายุจากที่เคยมองว่าเป็นแค่คนแก่ มาเป็นคนที่มีความประสพการณ์และมีคุณค่าและเกิดผลลัพธ์ที่ดีของการเรียนรู้ของรายวิชา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนการสอนร่วมกับการบูรณาการวิชาการ เป็นวิธีการสร้างการเรียนรู้ระหว่างนักศึกษากับชุมชน ดังนั้นการสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและความร่วมมือ และเกิดความไว้วางใจระหว่างชุมชนและนักศึกษา

2. หลักสำคัญของการจัดการเรียนการสอนร่วมกับการบูรณาการวิชาการ คือ การให้ผู้เรียนได้สัมผัสสภาพจริงของผู้สูงอายุและชุมชน มีการเชื่อมโยงทฤษฎีและปฏิบัติ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้สอนมีความจำเป็นต้องปรับกระบวนการทัศนในการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนและรูปแบบการเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. วิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุและมีการนำเสนอข้อมูลในลักษณะที่เป็นแก่นสาระ ดังนั้นข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลเชิงคุณภาพและปริมาณ

2. การวิจัยในครั้งนี้มีข้อมูลของตัวแทนนักศึกษาเท่านั้น อาจยังไม่ครอบคลุมผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการบูรณาการครั้งนี้ทั้งหมด เช่น อาจารย์ผู้สอน ผู้สูงอายุ หรือภาคีเครือข่าย ที่จะเป็นมุมมองจากผู้ใช้นักศึกษา และเป็นการยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลสิ่งที่ค้นพบ ดังนั้นควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอื่นเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

3. มีการศึกษาการเรียนการสอนแบบบูรณาการในรายวิชาอื่นๆ

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีอุดรธานี ที่ให้การสนับสนุนการศึกษาในครั้งนี้ ขอ

ขอขอบคุณอาจารย์สอนวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุที่
ช่วยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ให้
คำแนะนำตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และขอ
ขอบคุณผู้สูงอายุชุมชนหนองตะไก่อ ผู้นำชุมชน และ

เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองตะไก่อ
รวมถึงนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 27 สำหรับ
ความร่วมมือของงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วง

เอกสารอ้างอิง

1. HelpAge International. Ageing Population in Thailand 2019 [Internet]. 2020 [cited 2020 May 5]. Available from: <https://ageingasia.org/ageing-population-thailand/>
2. World Health Organization. Ageing and health in South East Asia Region [Internet]. 2020 [cited 2020 May 5]. Available from: <https://www.who.int/southeastasia/health-topics/ageing>
3. สำนักสถิติแห่งชาติ. จังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด [อินเทอร์เน็ต]. 2563 [เข้าถึงเมื่อ 24 เมษายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/service/data/topten/pophouse/T0101/th/th.htm>
4. Mayakul T, Na Ayuthaya SD. A digital prescription refill system based on healthcare standard in Thailand. *Int J Appl Biomed Eng* 2018;11(1):28-35.
5. Department of Health, Ministry of Public Health Thailand. Policies on Health of Older Adults in Thailand Presentation [Internet]. 2019 [cited 2020 May 5]. Available from: [https://www.duke-nus.edu.sg/docs/librariesprovider3/education-docs/1\)-policies-on-the-health-of-older-adults-\(thailand\)-by-dr-kitti-larpsombatsiri.pdf?sfvrsn=e28d57e9_4](https://www.duke-nus.edu.sg/docs/librariesprovider3/education-docs/1)-policies-on-the-health-of-older-adults-(thailand)-by-dr-kitti-larpsombatsiri.pdf?sfvrsn=e28d57e9_4)
6. Sasiwongsaroj K, Burasit Y. Managing Thailand's Ageing Population [Internet]. 2020 [cited 2020 August 20]. Available from: https://www.iseas.edu.sg/wp-content/uploads/pdfs/ISEAS_Perspective_2019_32.pdf
7. มานิตย์ ไชยกิจ. แนวทางการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัยและการบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษา. *JEDU NU* 2014;16(2):205-213.
8. เบญจวรรณ ทิม สุวรรณ, รัชณี สรรเสริญ. การบูรณาการ: กระบวนทัศน์ในการประกัน คุณภาพการศึกษา. *JONAE* 2012;5(2):2-13.
9. Braun V, Clarke V. Using thematic analysis in psychology. *Qual Res Psychol* 2006;3(2):77-101.
10. พัชรี แวงวรรณ, นิสากร วิบูลชัย. ผลการบูรณาการบริการ วิชาการกับการ เรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนของนักศึกษาพยาบาล. *ว. โรงพยาบาลมหาสารคาม* 2017;14(3): 57-66.
11. มณฑา อุดมเลิศ, สิบตระกูล ดันตลานุกุล, เสาวลักษณ์ เนตรซัง, ไพฑูรย์ มาผิว, ณัฐธิดา สร้อยเพชร, นันทกาญจน์ ปักขี. ผลการสอนแบบบูรณาการโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นสื่อการ ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชนด้วยภูมิปัญญาไทย วิถีไทย วิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์. *ว. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีอุตรดิตถ์* 2018;10(2):234-247.
12. Arsasri K. Learning Achievement according to the Qualifications Framework for Higher Education Using Teaching Techniques Integrated Knowledge with Academic Service and

Research, Maha Sarakham Rajabhat University. IJSASR 2021;1(5):7–16.

13. สมจินดา ชมพูนุช, วรรณเพ็ญ อินทร์แก้ว. การบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรรสาขาการพยาบาลอนามัยชุมชน. ว. พยาบาลตำรวจ 2017;9(1):24–36.
14. ธาณี กล่อมใจ, ทักษิภา ชัชวรัตน์, สิริสุดา เตชะวิเศษ. การพัฒนารูปแบบการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงตามแนวคิด University–Community Engagement. ว. วิจัยการพยาบาลและสุขภาพ 2019;20(2):31–47.
15. กมลรัตน์ เทอร์เนอร์, รัชฎวลัย บุญประสิทธิ์, สุนทรี ภิญโญมิตร. ผลการจัดการเรียนการ สอนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาพยาบาลโดยบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการ. ว. การพยาบาลและการศึกษา 2010;3(2):28–43.
16. Wagemans J, Elder JH, Kubovy K, Palmer SE, Peterson MA, Singh M, Heydt RVD. A century of Gestalt psychology in visual perception:I. Perceptual grouping and figure ground organization. Psychol Bull 2012;138(6):1172–1217.